

Један непотребан експеримент.

Почетком маја закључена је у Атини српско-грчка конвенција о нашем транзиту преко Солуна. Нису нам познате одредбе те конвенције, те не можемо ни говорити о томе, да ли су њоме у довољној мери обезбеђени интереси наше спољашње трговине. У место тога ми ћемо се данас позабавити једним другим питањем, коме се, чини нам се, не поклања довољна пажња.

Закључена конвенција ствара, да се тако изразимо, *правне услове* за развитац нашег транзита преко Солуна; ова конвенција, управо ови правни услови су неопходно потребни, али сами за се, они су недовољни за развитац наше спољашње трговине преко Солуна. Поред ових правних неопходно је потребно створити и све *техничке услове*, који ће омогућити увоз и извоз робе преко Солуна.

Према вестима које су допрле у јавност, Србија је добила у Солуну један део пристаништа, који ће служити искључиво интересима наше спољашње трговине. Оваква уговорна одредба била је врло потребна и корисна; али се наша трговина преко Солуна не може довољно развијати све дотле, док се не створе потребни технички услови, као на пр. инсталације за утовар, истовар и смештај робе; бродови за довоз и одвоз робе; упрошћавање царинских формалности, итд.

Ако би човек смео судити по оном значају, који је наша Влада придавала закључењу ове конвенције, онда би се могао надати, да ће се и техничком уређењу солунског пристаништа поклонити довољна пажња. Али, с друге стране, долазе и такве индиције, које ову добру вољу доводе у сумњу, или које доказују, да нама та административна способност недостаје.

Као што је познато у Солуну је постојала пуних осам година трговинска агенција Београдске Задруге, која је уживала извесну државну субвенцију. За све ово време од 8 година ова агенција радила је на опште задовољство, учинила је велике услуге нашим извозницима и много допринела развиту наше трговине преко Солуна. При свем том Министарство Народне Привреде одузело је помоћ овој агенцији, и дало је г. Васи Џанги, бр. благајнику Министарства.

Нису нам познате способности г. Џанге, стога и не можемо говорити о томе, како ће ова промена утицати на нашу трговину преко Солуна; али нам се чини, да је овај експеримент био потпуно непотребан. Експерименти се употребљавају онде, где нека установа још не функционише; у том случају предузимају се потребне промене а у тежњи, да се од те ржаве створи добра установа. Онде пак где једна установа добро функционише, сваки се експеримент бриж-

љиво избегава, јер настаје опасност: да се нешто што је добро замени нечим што не ваља одн. што је сумњиво.

Д.

Тражимо уредан трамвајски саобраћај.

(Глас из публике)

Већ је неколико месеца, како је трамвајски саобраћај, на линији Славија — Академија са свим престао; а за тим и на даље, до железн. станице, постао неуредан. Исто тако и на делу линије од Лондона до луднице, такође је саобраћај постао неуредан. Од Академије до Славије сасвим су и шине напуштене или повађене; а од Лондона до луднице, на одстојању више од једног километра нема скретнице, већ се на оба места чека врло дуго, док са супротног правца на обе стране стигне трамвај. Тако је вожња на тој прузи постала читаво мало путовање, што не би било, да има и други колосек (или скретница на оном једном).

Општина је за други „топчидерски“ колосек одредила зону, ударила поуздане ивичњаке, и само још има да се од Лондона до луднице поставе шине на томе другом колосеку. Ако се даље до Топчидера, из буди којих разлога, не може сад тај други колосек продужити, довољно је за сада да се тај бар део што је у самој вароши направи, и саобраћај би на важном делу пруге Лондон — лудница добио сасвим и већу брзину и правилнији ток.

Говори се да та садашња неправилност долази због неспоразума између друштва и општине. Ми не знамо у чему је тај неспоразум, ма да се такође говори како је запело око нових повластица. Али знамо то, да је по садашњој повластици била и да и сада мора бити пруга станица — Академија — Славија. Те пруге сад нема, јер је и онај један колосек уништен. Могу се општина и друштво погађати о другом колосеку, али онај један није се смео укидати и безусловно треба ипак да постоји.

Исто тако треба да се врати уредан саобраћај на прузи Лондон — лудница, а то ће бити постављањем другог колосека на том делу, за који стоји од општине одређено место (зона) за тај други трамвајски коловоз. Нека се и ту такође споразумевају општина и друштво за други колосек у целини. т. ј. даље, до Топчидера, али бар до варошког рејона (а он је ту до трошар. линије) мора саобраћај бити гачан и уредан, да хиљаде грађана који се возе том важном пругом не трпе и са чекања и са велике навале.

Сем тога грађани трпе и материјалну штету на прузи Сава — Славија. Од пристаништа до Славије вожња је 10 пара. Сад се за

мању или бар лакшу половину тога пута плаћа опет 10 пара, као да цела пруга до Славије ради. А то не стоји и томе се општина и друштво, на штету грађана, праве невешти. Уз то је напуштен онај узгредни део, од Академије до Славије, како је ту свршена она велика нивелација испред Славије и доле ка Академији, то ништа не стоји на путу да се по постојећој повластици одржава бар један колосек, док се општина и друштво о другом не споразуму.

Говори се о предисретљивости садашње дирекције за трамвај и осветљење, која избегава спорове. То је и лепо и паметно. Али то би био разлог више, да се не трпи онај вишемесечни парлог на прузи Славија Академија, која је због железнице и пристаништа тако велика и везује далеко предграђа на „Савинцу“ са железницом и са Савом и т. д. и спојна је пруга и за топчидерску. То исто важи и за ову — топчидерску — пругу, која укинућем скретница, а непостављањем другог колосека бар до луднице, постаје тако дуга, монотона и принуђава публику, на велику дангубу и ако јој не чини никакав попуст у цени вожње. То нико и не тражи на штету друштва, али у толико се више може и од друштва и од општине тражити да се на трамвајским пругама ништа не догађа, што читаве месеце иде директно на штету публике, ради које, у осталом, сви ови трамваји и постоје. За сад оволико.

ПОГИБИЈА

Фрање Фердинанда.

Као што знате Фрања Фердинанд је погинуо са својом супругом, једном заиста племенитом славенском душом. Пођи мохрцолошким редом по ономе што сам ја из најмеродавнијег извора дознао и за што јамчим својом новинарском репутацијом.

Прво ми је било да се обратим својим пријатељима путем телефона по Мађарској, да дознам за душевно расположење тамошњих народа. Ја ћу да споменем само Нови Сад.

Новосадски мађарски шпорт клуб приређивао је забаву, на којој је било до 3.000 душа. Тачно у три сата јавно је један од чланова приређивачког одбора катастрофалну вест. Публика се и даље веселила до 8 сати у вече уз свирку војне музике 68 регименте, која је из Земуна у Нови Сад дошла.

Ту коментара не треба. Ја стојим добар својом чашћу, да овај мој извештај није кадро демантовати овдашње Аустро-Угарско пошланство.

Пођимо даље центруму државног живота — Будимпешти.

Из Будимпеште казао ми је на телефону један угледан политичар следеће:

— Срце Мађарске државе при-

мило је вест врло хладно. Нас је ова вест непријатно дирнула само из хуманих обзира. Ми се на младог српског фанатика не срдимо, јер нам је учинио колосалну услугу, пошто је покојни престолонаследник неизмерно мрзео Мађаре, а особито Јевреје. Ми смо одахнули душом. Ну једно те, пријатељу, морам учинити пажљивим, а то је: Из Беча се већ прави штимунг, да се цела афера баца на Србију и Црну Гору и њене храбре народе и да се прикажу као анархистични народи и деструктивни елементи. Ми смо свесни тога, да то не одговара истини и да је то само последица оне традиционалне мржње, која је Српству вечито стварала кривице и подлости. То сведоче и јучерашњи дани са Фридриховом партицом и Прохаскином афером. Није морално да се због дела једног фанатика баца одговорност на поштене и храбре народе. То је наш закључак у овим судбоносним данима.

По завршетку тих речи, ја сам се пријатељу захвалио и рекао од прилике ово:

— Ја мислим, да то убиство не потиче из фанатизма, него из оног сталног и дубоког узрока, који је разорио срећу, мир и благостање свију народа у суседној монархији. Јели Шћински, атентатор лембершки, Србин? Није. Он је Пољак.

Је ли Јукић, атентатор загребачки, Србин? Није. Он је Хрват.

Је ли атентатор против барона Скерлеца био Србин? Није.

Јесу ли дебрецински атентатори Срби? Нису. Они су Румуни.

Јесу ли атентатори у Фијуми Срби? Нису. Они су Талијани.

Је ли мађарски богаташ и народни посланик Михаило Ковач, који је пуцао на грофа Стевана Тису, Србин био? Није. Он је Мађар.

Пријатељу, има нечег трулог у Данској држави... Нека ваши силници загледају мало дубље у узроке незадовољства и нека на дому траже ђавола и против њега лека, јер се са клеветањем неће доћи до циља — жељеног мира. Реци ми, пријатељу, да ли је у монархији ико — ико осим камариле и клерикала симпатисао погинулог престолонаследника? Јавна је тајна, да га ни чланови породице нису разумели и волели, па чак је и са самим моћним и умним царем Виљемом долазио неспретно у сукобе.

И на крају крајева, реци ми пријатељу, је ли остала ма која народна тековина на миру? Покошене су чак и народне црквене автономije.

Ја те, пријатељу уверавам, да је тај атентат далеко и од српског народа, а још више од умних српских државника обе српске државе и да ја ову горку истину не бих изрекао над мртвим бићем, да се не спрема црн и горак колач мом јуначком и витеш ком народу баш с оне стране, где је узрок несреће дубоко корена захватио.

Моје пријатељство вратићеш пријатељством ако ову моју необориву истину предаш мађарској јавности.

Никола Марковић.

АТЕНТАТ У САРАЈЕВУ.

— Погинули надвојвода Фрања Фердинанд и његова супруга војвоткиња Хоенберг.

Сарајево, 15. јуна.

Надвојвода Фрања Фердинанд са супругом, војвоткињом Хоенберг, возио се на аутомобилу у општинску кућу, ради пријема власти, када је одједном бачена бомба пала на мишицу престолонаследникову, који је бомбу одбио покретом руке. Бомба је експлодовала, пошто је аутомобил престолонаследников прошао и ранила је лако два лица, која су се налазила у другом аутомобилу а из публике је рањено шест лица.

Атентатор је један типограф, родом из Требиња, а зове се Кабриновић. Он је ухапшен.

После свечаног пријема у општинској кући, надвојвода се враћао у двор, када је извршен и други атентат револвером-бровингом. Надвојвода је погођен у лице а надвојвоткиња у трбух. Обоје су пренети у двор, где су одмах умрли.

Атентатор је њак осмог разреда гимназије, зове се Принчип и родом је из Грахова. Атентатор је ухапшен. Свет је хтео атентатора да линчује.

Беч, 15 јуна.

(4 с. 15. по подне)

Вести о атентату на Фрању Фердинанда и војвоткињу Хоенберг службено је утврђена у 3 сата по подне и ова шугна вест одмах је објављена у целој вароши нарочитим издањима листова. Све забаве ошказане су. Цар је у Ишлу одмах извештен о атентату у Сарајеву и он се дубоко узбуђен повукао у своје апартамане издав налог да се учине све припреме за његов повратак у Шенбрун.

Сарајево, 15. јуна.

Франц Фердинанд и његова супруга дошли су по програму у општинску кућу. После првог атентата престолонаследник Фердинанд и његова супруга доче-

кани су са овацијама и свечано поздрављени.

Одговарајући на добродошлицу председника општине, престолонаследник се захвалио на овацијама народним и био је мало узбуђен.

После одласка из општине за музеј десио се други атентат.

Председник владе Поћорек, који је био у аутомобилу са Францом Фердинандом, остао је неповређен.

Сарајево, 15. јуна

6. с. по подне

У целој вароши влада дубока жалост. Председништво Сабора упутило је цару телеграм, изјављујући дубоку шугу и индигнацију целог становништва поводом атентата, уверавајући цара о његовој верности и оданости династији.

Општински одбор цело после подне држао је седницу у знак „жалости“. Сабор је био сазван за пет сати после подне такође на седницу у знак жалости.

Мир и ред владају у целој Босни и Херцеговини.

Сарајево, 15. јуна.

У близини где је извршен други атентат нађена је једна бомба, која није експлодовала и коју, изгледа, да је бацило неко треће лице, пошто је Принчипов атентат успео. Творац атентата Гаврило Принчип стар је деветнаест година. Родом је из Грахова, округ Лијевно Студирао је у Београду. Изјавио је код полиције да је већ одавно имао намеру да убије некакву високу личност из националистичких разлога. Чекао је данас надвојводу у пролазу на кеју. После првог извршеног атентата, кад се надвојводин аутомобил враћао из општинске куће и закрено у углу улице Франца Јосифа, где је морао успорити брзину, Принчип је за тренутак оклевао, јер се у аутомобилу налазила и надвојвоткиња. Најпосле је ипак брзо испалио да метка. Принчип одриче да имао саучесника.

Типограф Недељко Чабриновић, чији атентат није успео, стар је 21 годину. Изјавио је пред полицијом, да је бомбе добио од једног анархисте из Београда, чије име не зна да каже. И Чабриновић одриче, да је имао саучесника.

По извештају полиције, за време са слушања његово је држање било цинично.

После покушаног атентата, Чабриновић је скочио у Миљацку, да би побегао, али полиција и пролазници успели су да га ухвате.

Речи цара Фрање Јосифа.

Беч, 15. јуна.

Цар Фрања Јосиф рекао је: „Мене све мора да снађе“, и како се говори сместа је издао налог за повратак у Беч.

После атентата. — Колико је особа рањено.

Сарајево, 15 јуна.

После атентата аутомобил престолонаследников одјурio је у двор, где су позвата одмах два лекара, али је њихова помоћ већ била излишна. Један свештеник читао је молитве за покој душе надвојводе и војвоткиње. Тела надвојводе и војвоткиње још су у двору.

По првом атентату има још ових појединости: Бомба је била у форми флаше и напуњена ексерима и парчетима олова. Експлозија је била врло јака. Рањено је око 20 лица и то већином лако. Један чиновник земаљске владе рањен је у обе ноге парчадима олова из бомбе.

Жалост за погинулима.

Беч, 15, јуна.

Службене новине у нарочитом издању објављују смрт надвојводе Фрање Фердинанда и доносе некролошки чланак. Вест о трагичној смрти надвојводе и војвоткиње, који су били везани најјачом љубављу, произвела је утисак ужаса тим већма, што је цео њихов пут прошао у одушевљеним овацијама становништва и што је дар повода толиким доказима симпатије и уважања од стране становништва. Тим чланком хвале се високе врлине покојног надвојводе, који је уживао опште уважање и истичу се високе заслуге Фрање Фердинанда за развиће војске и морине, за потпомагање лепих вештина и науке и због његове бриге за добро народа у Монархији. Народ Монархије увек ће се са поштовањем сећати на престолонаследника а исто тако сећаће се и с болом у души на његову супругу, коју је заједно с њим смрт задесила. У овом часу пуном туге обраћају се сва срца

ка цару Фрањи Јосифу, кога је судбина тако немилосрдно задесила. Ближе но икад народи монархије сакупили се данас око престола и са узбуђеним срцем али чврстом вољом, поновили су заклетву, да пролију своју крв и положи своја имања за сјај круне и част царевине.

Саучешће Иностранства и земље.

Беч, 16. јуна.

Беч је сазнао о атентату на престолонаследника Фрању Фердинанда јуче око 4 сата после подне. Неколико кућа а међу овима и општинска кућа истакле су одмах црне заставе. Надвојвода Карло Алберт, који је учествовао у курсу авијатичком, чим је сазнао за ту вест, одмах је напустио аеродром. Утакмице нису обустављене због међународног учешћа. Представе у позориштима су отказане.

Из иностранства стижу вести да је вест о смрти престолонаследника и војвоткиње Хоенберг свуда произвела велико узбуђење. Сви владоци, председник француске републике и папа, послали су своје изјаве саучешћа цару. Цар Вилхелм који се сада налази у Килу одмах је наредио да се обуставе регате. Све немачке и енглеске ратне лађе спустиле су своје заставе у знак жалости. Из свију крајева монархије стижу депеше, које јављају о дубоком утиску и великом жаљењу. Светковине су свуда обустављене.

Цар ипак отправља послове.

Ишл, 16. јуна.

Крај свег узбуђења царског при дознању жалосне вести, цар ипак продужује да отправља текуће послове.

Како је атентат извршен.

Сарајево, 16. јуна.

После посете у општинској кући престолонаследник је био изјавио жељу да се одвезе у војну болницу, где се налази пуковник Мерици ађутант намесника Потјорек, који је рањен за време првог атентата.

Војвоткиња Хоенберг рањена је првим куршумом. Она се одмах обнезнанила. Надвојвода је погођен куршумом који је пресекао

IV

О одређивању цена и курсева.

Цене вредности примљених у коту као и курсева утврђује синдикат посредника уз припомоћ најмање једног члана изасланства берзе, узимајући за основу писмене изјаве, које су дужни поднети посредници. Поменуте цене и курсеве сачињавају берзанску коту. У коту се морају водити одвојено курсеве за готово и курсеве на почек.

Синдикат посредника може, кад сумња о тачности изјава, поднесених од стране извесних уписаних посредника, тражити од њих да поднесу доказе о пословима закљученим њиховим посредништвом, и може, ако је потребно, изрећи и казне. Тако исто синдикат посредника може решити, да се неће водити рачуна о објављеним ценама, кад их сматра као ненормалне.

Министарство земљорадње, индустрије и трговине утврдиће, у споразуму са Министром Државне Благајнице, просечну цену за котиране италијанске консолидарне зајмове и та просечна цена биће објављена у Gazzetta Ufficiale.

(Наставиће се)

О уређењу италијанских берза

У преводу од Мих. Ђукића.

II

(3)

Облигације страних моралних лица и трговачких акционарских друштава основаних по закону у страним државама котирањем на берзи тих истих држава примају се у коту по мотивисаном решењу трговачке коморе. То решење мора бити саопштено Министарству земљорадње, индустрије и трговине.

При свем том облигације се могу примити у коту само ако друштво испуни прописане услове и ако, сем тога биланс прошле године, кад је реч о моралним лицима, или биланси двеју последњих година, кад је реч о трговачким акционарским друштвима буду објављени у Gazzeta Ufficiale Краљевине и сем тога у три листа изабраних између најраспрострањенијих и које буде означила трговачка комора. И у једном и у другом случају потребно је: 1. да биланси буду одобрени према постојећим законским правилима у месту где су облигације емитоване;

2., да морално лице или друштво именује нарочитог представника, који ће имати нарочито пуномоћије и стално становати у месту седишта берзе и који врши све послове око вредности у месту.

На предлог изасланства берзе а по саслушању синдиката посредника, трговачка комора може мотивисаном одлуком привремено ограничити само за операције за *готово* продају извесних вредности које могу бити примљене на берзи.

Трговачка комора може својом сопственом иницијативом доносити сличне одлуке, али по саслушању изасланства берзе и синдиката посредника. Таква одлука мора у сваком случају бити саопштена Министарству земљорадње, индустрије и трговине, као и Министарству Државне Благајнице најдаље следећег дана. Председник коморе ће саопштити ту одлуку и она ће постати извршна тек пошто је споразумно одобре и Министар земљорадње, индустрије и трговине и Министар Државне Благајнице.

Сматраће се да је то одобрење дато само ако у року од пет дана, рачунајући од дана кад је председник трговачке коморе саопштио одлуку по-

менути Министарствима не буде донесено друго министарско решење, које би првом било сасвим противно.

Одлуке трговачке коморе биће привремено извршене, кад су се о њој повољно изразили изасланство и синдикат берзе.

Купац на почек је увек у праву да тражи од продавца по исплати уговорене цене да му у напред преда вредности које су купљене или које потичу услед *рејоритних* операција. Купац се не може користити тим правом за шест дана пре дана ликвидирања на берзи. Министар земљорадње, индустрије и трговине може у споразуму са Министром Државне Благајнице предузети горепоменуте мере.

Краљевским указом утврђују се часови рада у свима берзама, дан репорта премија, као и дани за изравњање и ликвидирање.

Продаја на лицитацији обавезница, која се мора вршити у нарочито за то одређеном одељењу берзе, биће у исто време у свима берзама, која ће се такође утврдити Краљевим указом.

У то одељење за продају на лицитацији имају приступа само берзански службени посредници, који су уписани да нуде гласно вредности и цене.

вратну артерију. Смрт је била готово тренутна. Атентат је извршен за неколико минута.

Живот и женидба Фрање Фердинанда.

Престолонаследник надвојвода Фрања Фердинанд рођен је 18. децембра 1863. године у Грацу. Отац му је био надвојвода Карло Лудвиг, брат цара Фрање Јосифа. После трагичне смрти престолонаследника Рудолфа у Мајерлину, Фрања Фердинанд је проглашен за наследника престола Аустрије и Угарске. Оженио се Софијом грофицом Хотековом, која по пореклу Чехиња, али по осећајима Немаца. Тај огранак породице Хотека, коме је припадала надвојводица понемчен је већ од пре многих година. Зато је заблуда веровање, да је Фрања Фердинанд био због свог брака, наклоњен ма колико Чесима.

Ступајући у брак престолонаследник Фрања Фердинанд морао је у име своје деце дати свечану изјаву пред оба парламента, и пред аустријским и пред угарским да његова деца из тог брака немају никаква права чланова царског дома и да по томе не могу ни у коме случају претендовати да дођу на царско краљевски престо.

Покојни надвојвода био је отворен непријатељ јужних Словена, а на првом реду нас Срба у Краљевини. Да се његова реч хтела слушати у више прилика могло је доћи до рата између нас и суседне монархије.

Трагична смрт његова даће повода неваљалим аустријским властима, да стварају сад нове велеиздајничке парнице Србима у монархији. Али „свака сила за времена“, а невоља редом иде. То, уосталом, потврђује и овај жалостан свршетак живота надвојводице...

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбирија)

Сукоб владе с холандским официрима.
Драч 14 јуна.

Командант Слис саопштио је прекијуче побуњеницима да парла-

ментари неће више бити слати у Шијак, а ако побуњеници хоће да преговарају нека дођу у Драч. Председник Министарства Туркан паша разљућен овом наредбом, која је дата за време случајног осуства команданта Крона, тражио је да командант Слис буде смењен. Овај последњи одаслан је у Авлону.

Тврди се да је Ахмед Беј Мати заузео јуче Кроју. Уверавају такође да је Пренк Биб Дода заузео Прозу.

Румуни за Албанију.

Букурешт, 15. јуна.

Министар војни примио је једног капетана и два резервна поручника, који су тражили да као добровољци иду у Албанију. Министар им је одобрио.

Један бугарски деманти.

Софија, 15. јуна

Бугарска Телеграфска Агенција изјављује, да је потпуно измишљена вест, послата из Солуна, у којој се тврди да Бугари концентришу појачања трупа на грчкој граници, близу реке Месте; да бугарски официри из Македоније одашћу своје филијале у Бугарску и да су на послетку ископани шанчеви дуж границе. Ова је вест вели Бугарска Агенција, пуштена у циљу да би тиме биле прикривене грчке војне припреме, док међутим Грчка има до сад око 10 концентрисаних пукова између Сереза и кавале.

Прекид преговора с устаницима.

Драч, 14. јуна.

Јуче приликом преговора са пуковником Филипсом, побуњеници су изјавили да они и даље остају при томе, да кнез буде Мухамеданац. Сматра се да су преговори прекинути.

СМОТРА ЛИСТОВА.

Конкордат с Ватиканом.

„Коријере дела Сера“ у чланку из Рима, констатујући да је потписан конкордат између Србије и Св. Столице, који су потписали д-р Веснић и Мери де Вал, вели:

Конкордат је потписан са званичном свечаношћу у апартманима државног

секретара Мари дел Вала. Били су присутни томе свечаном акту, осим поменутих заступника, д-р Веснића и Мери дел Вала, још и: монсињор Пачели секретар свештеничких ванредних послова; монсињор Канали заменик државног секретаријата; д-р Бакотић и и конаник Кардон, који су сарађивали на припремама за закључење конкордата.

Пре потписа пуномоћници су прочитали своја пуномоћја и показали их: затим излазећи из секретарових апартмана, д-р Веснић је испраћен свим војним и званичним почастима, који припадају његовом положају. Швајцарска гарда, која се налазила у предсобљу у свечаном оделу, учинила му је почаст. Затим је српски посланик, праћен главним Папним коморником, уведен у апартмане Пија X и примљен одмах у ауденцију код Папе. Ту је изговорио кратак говор, изјављујући да је радостан што му је била указана част да да узме учешћа у акту од тако великог значаја. У исто време изразио је своје чврсто веровање да ће конкордат бити нов елемент мира и напретка у Краљевини Србији.

Пије X одговорио је да је радостан што је постигнут споразум и он је такође изјавио топлу жељу да конкордат отвори нову еру пријатељских односа између Св. Столице и Србије, и да обезбеди слободу и благостање католицима у Србији.

Закључење конкордата примљено је у римским-католичким круговима са задовољством; али се он мора сматрати као велика политичка победа Србије. У ватиканским круговима, наравно, сматра се као један успех католицизма, једно што признаје моралну снагу католичке цркве и папства чак и у православним земљама, друго, што утврђује праву и сопствену католичку јерархију у српској Краљевини, тој јединој држави у Европи, која је до сада није имала. И збиља, у једноме од најглавнијих чланова конкордата утврђује се образовање једне еклезијастичке српске провинције, са архипископом у Београду и двама бискупима у крајевима српским и арбанашким, који су сада присаједињени Србији; међутим до сада је Србија еклезијастички зависила од аустријских бискупа, или је била земља мисионерска.

И баш стога — пошто са потписом конкордата престаје, ипсофакто, аустри-

ски протекторат над католицима у Србији — политичка победа Србије врло је значајна. Још од назад читавог века Аустрија је имала протекторат над католицима у српско арбанашким крајевима Турске, који су после Балканског рата припали Србији. То старо право аустријско није било лако оборити. И та ситуација сачињавала је, не само понижење српске Краљевине, него и вечиту опасност од аустријске интервенције. Српска влада је зато одлучила да се курталише тога вазалства, регулишући директно са Ватиканом питање католичких поданика, те је одма по свршетку Балканског рата, предложила закључење конкордата.

Ватикан није могао одрећи Србији преговоре, као држави цивилизованој и независној; али је из почетка била одложила преговоре док међународна комисија не изврши ограничење Албаније и док Велике Силе не признаду Србији нове границе. Ватикан је на тај начин хтео чекати док сазру догађаји и док види како ће држање заузети Аустрија према конкордату, који ће окрњити њене интересе на Балкану.

Противност Бечког кабинета, као што се говори, није се дуго чекала. Аустријски дипломатски кругови у Риму понављали су често, да је конкордат са Србијом утопија и да неће бити никада закључен. Подсећали су чак и факат, што је Србија још пре десет година, кад је кардинал А. Јарди био Папин нунције у Бечу, покушала да закључи конкордат, али су преговори одмах прекинути због неких верских тешкоћа.

Разуме се, колико је Ватикан био забринут аустријском опозицијом, јер је Аустрија велика католичка држава; али друге стране опет није могла правити се невешта заузимању Русије за Србију, нити игнорисати права ове последње према међународном друштву сматрајући Србију као цивилизовано образовану државу. Српска Влада, међутим, била се заузела заиста тешкога посла, али са одлучношћу да успе. И ако је Аустрија у високим ватиканским круговима инсистирала, да ће тај конкордат остати мртво слово, цитирајући конкордат са Црном Гором, који још није постигао жељени циљ, али Србија је поступила врло политички трезвено. Она је усвајала сваки предлог који јој је Ватикан постепено стављао, те се је

ПЛОДНОСТ

роман од Емила Золе

123

Пет стотина хектара ширило се с једног краја видика до другог; ту су биле шуме, сад испресецане широким пропланцима на којима су пасла многобројна стада; исушене мочари, претворене у плодне орнице: пешчари, наводњавани доведеном водом и са сваком годином све плоднији.

Само пешчана пустилина Лепалијерова остајаше у прејашњој напуштености као сведок о моћним напорима човека, који је суседне пескуше и мочари претворио у плодну орницу, што храни читав један срећан мали народ.

Он ни од кога није отео ништа, није закидао туђу земљу, он је расчистио, створио своју властиту, освојивши дељић пространог света, који је остајао још тако мало насељен, тако рђаво прилагођен за срећу и бластање.

Усред пустиши је никла и израсла ферма, как уцветали градић са становништвом и стадима животиња, читаво врело победна живота. И каква снага у овом срећном размножавању, које неуморно даваше живот новим бићима,

каква моћ у овим живим бићима, што овде већ дванаест година преврћу земљу, што од природе отеше овај комад земље, овај градић, израстао из недара једне породице, каква сила у овом дрвећу, у овим биљкама, у овом жити, у овим плодовима, чија хранљивост је непрестанце расла под зрацима сунчевим.

А док је Матеја довршавао своје овајање, Маријана је у те две године уређена рођењем Блезове кћери, рођењем унуке у време, кад се и сама спрема да још једном буде мати. Снажно дрво је почело пуштати изданке, да би се затим множило до бескрајности, као горостасни храст, што својим младима захвата неизмерну површину. Деца њене деце, деца њених унука, потомство које потпуно расте, већ је отпочело свој пород. Каквом је она нежном брижљивом руком скупљала око себе једанаесторо деце, овај, такорећи, први насад, почињући од два најстарија, од близанаца Блеза и Дениа, који су већ имали по двадесет једну годину, па до најмањег, немоћног бића у коме је једва горео живот и које је похлупно падало на материну дојку и до крви сисало материно млеко! У њену насаду беху деца разних година; најстарији је већ и сам постао

оцем; друга су још ишла у школу; трећој је још требало помагати да јутром навуку панталонице; ту су били мушкарци — Амброаз, Жерве, Грегоар, Никола; девојчице — Роза, готово већ удавача Клара, Лујза, Мадлена, Маргарита, тек свикла је да корача. Требало би видети сву ову гомилу деце када се, отевши се од куће, растрче на све стране света, као ергела малих коња, у најразличнијем галопу! Мати је, разуме се, знала, да их све неће моћи задржати код себе; она би била срећна кад би макар двоје или троје нестало на имању; она се мирила с мишљу, да ће млађи, не налазећи за себе места код куће, отићи да освајају суседне земље. То је била неизбежна плица, освајање земље најмнобројнијом расом.

Биће скоро две године откад се Блез угнездио у фабрици; браћа су већ и мала друга освојења. Снага је на страни множине; свет ће припасти њима. И отац и мати с рођењем сваког детета осећаху се све моћнији. И свако дете их зближаваше, ојачаваше њихову везу. Што су стално излазили као победници из најразличнијих тешкоћа имају да захвале својој љубави, својој раду, непрекидном отеловљавању свога срца и своје воље. Размножавање —

ова победна снага, која ствара мирне хероје, што освајају земљу, насељавајући је. И овај пут, пошто минуше последње две године, кад Маријана роди сина, Николу, једанаестог у овој веселој држини, Матеја необично радосно загрли жену, ликујући над свима жалостима и тегобама. Још једно дете, још више богатства, још једна нова снага јавља се на свет, засејава се ново поље за сутрашњи дан.

Велико дело плодности ширило се захваљујући земљи и жени, побеђујући уништавање, стварајући средства за опстанак свакоме детету, љубећи, испољавајући вољу, борећи се, радећи, не обзирајући се на патње и непрестанце тежећи размножавању живота и нада.

Део пети.

Живот у фабрици, утонулој у дубоку жалост, улажаше мало по мало у обичан колосек. После страшног удара који га је снашао, Бошен неколико недеља није излазио из куће, дубоко ожалостен и као изгубивши сваку жељу. Чинило се да се потпуно изменио; није више лагао, није се изговарао на неопходност одлазака из куће, којима је прикривао своје развратне склоности, које са годинама јачаху.

(Наставиће се)

овај просто нашао пред питањем, кога се није могао одрећи. У осталом, државне Србије даје се објаснити, јер свако њено унутрашње питање, било политичко или религиозно, од врло мршава вога је значаја према великом факту да она, Србија, прикаже се пред Европом као држава потпуно слободна, која се отресла неке врсте вазалства са аустријским протекторатом.

Но поред свега тога Аустрија је резервисана ларва старог права; тј. резервисана јој је извесна номинална контрола егзекуције тога конкордата, тако да она фигурира као гарант тога извршења. Ово право није ушло у текст конкордата; али ће бити унето у правилник који ће бити додат конкордату, и који се сада израђује: тај правилник веће бити тако брзо потписан.

Српски кругови у Риму потпуно су задовољни са закључењем конкордата.

Регенство у Србији.

„Минхенер Наесте Нахрихтен“, саопштавајући да је Краљ Петар отпутовао у Врањску Бању на лечење и одмор и да је краљевску власт пренео за то време, на престолонаследника налази да је то Краљ учинио по лекарском савету, јер он већ одавна пати од реуматизма и ишијаса, а баш садање стање његово захтева да се што више штеди. При свем том што се у Србији сматра као позитивно, да не треба очекивати формалну абдикацију Краља Петра, ипак није искључена могућност, а можда и вероватноћа, да се Краљ више неће ни вратити на власт, јер се његово стање, у последње време одиста тако погоршало — пати више него раније од својих старих реуматичних болова а сад и много теже чује тако да је по готову сасвим глув. А и закречавање артерије је јако напредовало те се мора чувати и штедети.

У последње време, при сваком мало јачем напрезању, Краља је хватала несвестица, а узбуђења последње политичке кризе још су допринела, да му се стање погорша. Може бити да ће се у Врању и опоравити, али ће регенство на сваки начин потрајати неколико месеца.

Према оваком стању ствари ово пренашање регенства на престолонаследника добија јаког политичког значаја, који се може испољити и у погледу спољне политике Србијине и сасвим је под утицајем назора официрске странке и њених експанзивних тежња. У том погледу личи он на свог старијег брата Ђорђа, коме је у своје време одузето право на престолонаследство.

РЕКЛАМА У ТРГОВИНИ.

— Бранко Ивезић, Берлин —

(Свршетак)

Детаљист мора водити рачуна о све му изложеном у првим чланцима.

Уопште препоручује се за детаљисту да се у огласима текст даје са назначењем цена. Јефтиноћа провлачи још и данас. Додуше, писац дугом праксом уочио је, да број људи што на цену гледају не као на главно, прилично расте у последње време. Они траже прво да читају о квалитету. О овоме се мора водити рачуна, треба упознати своју публику.

Данас детаљиста постаје смешан, кад у својим инсератима објави да продаје робу по куповној цени па чак и испод ове. Читалац верује да је то превара.

Сопственик радње који познаје врло добро рекламу и има укуса може користити и локалне или политичке догађаје као средство за рекламу. При овоме се мора бити врло обазрив

да се не би чиниле злоупотребе у циљу што већег успеха.

Није лепо, безукусно је, употребити какав већи несрећан случај као рекламно средство. Такав трговац наилази на осуду јавности.

Ако се оснива какав нов лист, то треба детаљист, ако покретање није сумњиво или неумешно, да за прве бројеве радо да огласе. Први се бројеви обично штампају у већем броју примерака, а и читаоца — радозналих — има велика маса.

Детаљист бива срећан да за њега и произвођач инсертира, означајући њега као заступника. Детаљисту помажу и анонимни инсерати, фабриканата, чију он робу има.

Он мора тачно пратити рекламу произвођача и што више искористити је.

Кад треба детаљиста да инсертира? Колико год му је то могуће — само ти огласи морају одговарати времену.

Први инсерат излази при отварању нове трговине. Грешка би била не искористити тај моменат, не рекламисати то јаче; нарочито у мањим варошима. Разуме се и то зависи од саме радње, капитала, улице у којој је итд. Поред директне рекламе при оваквим приликама и инсерати су од нарочите важности.

Првом инсерату мора се поклонити сва пажња трговчева. Као и међу људима, тако је и у трговини, какав први утисак учини, по томе се суди. Млад почетник треба о томе да се добро обавести пре самог отварања нове радње.

Први оглас мора унети у публику поверење и сигурност. Почетник не сме желети да бљешти, да је бомбаст.

Тај инсерат не сме бити мали. Треба жртвовати по могућству за целу страну, половину или четвртину. Он мора бити јако упадљив, јер се неће скоро поновити.

Важно и згодно време је за огласе у дане пријема зараде, плате. Разуме се то се управља према публици са којом се ради.

У многим породицама се жели за једног члана ово, за другог оно да купи — кад би било новца. Кад се већ прими плата, онда се неки планови и остваре. Тад се, разумљиво је, обрати пажња и на огласе.

У дане кад раденик прима зараду, чиновник плату итд. треба дан раније и на сам тај дан инсерирати. Такође и дан, два доцније. Људи који су расположени да купују, заборављају то по издатку новца, да у току дана пред пријем новог опет отпочну планирати.

Одлична прилика за оглашавање су велики празници.

За Ускрс, Духове, Божић — ко сме пропустити прилику!

За нову годину, кад сви честитају, трговине дописних карата треба да инсерирају, и то са већим, јако уочљивим огласима. Лепа, уметничка илустрација задобија многог.

Ускрс је за мануфактуристе од великог значаја.

Пролеће! Све се буди! Сме ли детаљист спавати и чекати ко наиђе? Не.

Женски свет тражи штофове, костиме шешире, обућу и слично.

Људи хоће одела, нове машине, жуте ципеле, сланне шешире и много друго.

Настаје распушт. Путују многи, спремају се за пут, много им потреба треба, загледају у лист, траже оглас где ће набавити шта.

Лето. За многе трговине мртва се зона. Инвентарисање почиње, помоћници траже осуства. Па ипак оглас у већим размацима није штетан.

Први дани јесени. Школе почињу. Књижари морају јаче инсерирати. Затим настаје спремање за зиму. Сваком

нешто треба. Као у пролеће и сад треба живље оглашаваати.

Ко може, треба уз божићни број да да леп илустрован — забавни — додатак уз који лист.

Настају наше честе селидбе. Радње са намештајем, шпедитери и др. имају сезону тад.

Још реч две о распродаји.

Познато је, да није бог зна каква препорука за радњу која чешће распродаје извесну партију робе.

Има радњи, које то морају чинити на пр. помодне. Оне морају ствари, које ће већ изаћи из моде благовремено распродати, па ако је опасност још и по спуштеној цени.

Већа распродаја без веће рекламе преко штампе није брзо изводљива. Ко жели публику у маси да привуче, то мора инсерирати ако се још не одлучи за додатак уз лист.

Инсерате за распродају не треба никад пуштати без означења смањене цене. Ако се рефлектује на бољу публику може бити довољно назначити да је распродаја са 10 или 20 процената испод цене.

Најбоље привлачи ако се цене тачно назначују, дакле: место 20,— сад 16 дин. и т. д.

Треба избегавати неистину. Писцу је познат случај са једном распродајом у Војводини. Објављено је: услед смртог случаја. Константовано је да је дућанска мачка цркла! Публика се смејала а и — одбила се.

Због таквих случајева, због злоупотребе, тешко се врши и распродаја основана на истини. Публика у прво време тешко верује.

Берлин, 19-V-1914.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Изјава саучешћа.

Њ. В. Краљ Петар и Њ. К. В. Престолонаследник Александар упутили су телеграфски изјаве саучешћа цару Франци Јосифу поводом убиства престолонаследника Фране Фердинанда.

Повратак г. Пашића.

Г. Н. Пашић, председник министарског савета, који је био на видовданској прослави на Косову, вратио се у Београд.

Министар Привреде на одсуству.

Г. д-р В. Јанковић, министар Народне Привреде, отпутовао је на десетодневно одсуство у иностранство. У дужности ће га заступати г. Марко Ђуричић, министар Правде.

Шумарски указ.

Њ. К. В. Престолонаследник Александар потписао је већи указ, којим су унапређени многи чиновници шумарске струке.

Нов судија.

Г. Никола Узуновић, начелник округа топличког, постављен је за судију првостепеног окр. суда прокулачког.

Земљорадничке Задруге.

У новим крајевима основано је до сада трдесет земљорадничких задруга,

Састанак резервних официра.

Сви резервни официри позивају се на другарски састанак 20. овог месеца у пола седам сати по подне у сали хотел „Касине“ на Теразијама.

Нове пруге.

Да би се убрзали радови на Јадранској прузи, на делу Прахово—Књажевац, једна нарочита комисија је образована, која ће за неки дан отпутовати у та места, да се споразуме са тамошњим властима, да се рад на уре-

ђењу и довршењу ове пруге што пре заврши.

Г. министар грађевина потврдио је уговор о изради генералне трасе за пругу нормалног колосека Битољ—Ресан—Орид—Струга. Израда трасе уступљена је берлинској фирми Ленц и компанији за 780 динара од километра. Траса, која је већ отпочела да се ради, дугачка је око 100 километара, и мора се, по уговору, завршити за пола године.

Покварен пут.

Пут између Петровца и Жагубице покварен је веома много, тако да од тога имају највише штете трговци. Ми смо већ неколико пута писали о искварености овога пута, и надамо се, да ће г. Министар Грађевина наредити да се овај пут у интересу јавног саобраћаја што пре оправи.

Поклон ђацима.

Г.г. Михаило Перовић и Јулиус Хендл, трговци са Саве, изволели су послати основној школи на Сави за поклањање добрим ђацима о испиту, и то, први 27 ком. књига: С Брегалнице и Вардара, а други 5 ком. такође одабраних књига. — Управитељ школе благодари им на пажњи према ђацима.

Испитни поклони.

Уважена фирма Марка Вулетића и Гавриловића изволела је послати нам 10 ком. књига „Изнад греха и смрти“ од Др. Николаја Велимировића да их као њен дар употребимо за награђивање одличних ученика Трговачке Школе нашега Удружења.

Београдска Трговачка Омладина у име својих ученика изјављује трајну захвалност дародавцима на лепој пажњи и дару.

Испити ужичке омладинске школе.

Управа ужичке трговачко-занатлиске омладине извештава чланове и пријатеље да ће у њеној недељно-празничној трговачкој школи бити испити 22 овог месеца пре подне. У испитни одбор школе, поред управе изабрата су и ова господа: г.г. Владимир Т. Селаквић трговац, Милан Турудић трговац, Рађен Пековић трговац, Мића Симићевић трговац.

По свршеном испиту управа ће са својим ученицима, наставницима и члановима учинити излет до „Аде“, где ће приредити игранку, на коју позива све своје чланове и пријатеље.

Помен изгинулим борцима.

На Видовдан у Вазнесенској цркви приређен је помен свима изгинулим борцима у оба рата. Овом помену присуствовали су: Њ. К. В. Престолонаследник Александар, чланови владе, државни саветници, виши официри и чиновници и велики број најугледнијих грађана.

Прослава Видовдана у Београду.

Ове године Видовдан је први пут свечано прослављен после освећеног Косова. Прославу је извела Народна Одбрана у споразуму са свима културним и витешким друштвима.

Још од ране зоре ишао је свет у масама ка Малом Калимегдану. У тој маси света нарочито је било много Срба из Војводине и Босне.

У пола десет сати сва друштва заузимала су места по утврђеном реду.

У десет сати пре подне почело је благодарење са поменом изгинулим борцима. Помен и благодарење извршио је митрополит г. Димитрије са свештеницима. После говора г. митрополита о значају Видовдана, сва певачка друштва отпевала су „Хеј, трубачу“ од Ј. Маринковића.

За време помена и после митрополитовог говора избачен је по један пло-

Затим су се сва друштва постројила за свечану поворку. Испред поворке јашило је четири херолда, који су трубама јављали пролазак. За њима је ишао савез добровољаца са заставом и одељење комита. Добровољци су клицали: „Живело Српство!“ а свет их је бурно поздрављао. За добровољцима су ишли мали четници, чланови Савеза Трезвене Младежи, а после њих музика у соколској униформи. После су наступали Соколци, који су са пушком о рамену ванредно маршовали. Затим су у групама наилазили чланови: Ловачког Удружења и Кола Јахача, Друштва за чување народног здравља и Друштва за народно просвећивање.

После тога наступиле су женске корпорације: Коло Српских Сестара, Друштво Књегине Љубице, Београдско Женско Друштво и Савез Женских Друштава. Поред ових корпорација ишле су девојке, обучене у живописну народну ношњу из свих крајева Српства.

После певачких друштава ишла су велика кола, окићена цвећем и венцима. На тим колима били су представници из свих крајева Српства и Југословенства. Поред Црногорца стајао је Сремац, Бачванин и Словенац, а поред Македонке Банаћанка и Словенкиња. У сред ове народне групе стајао је стар црногорски војвода, више кога је гудио уз гусле гуслар Црногорац. Изнад свију стојао је на једном узвишењу војник држећи пушку у руци.

Ову сјајну групу представника целога Српства свет је поздрављао бурним клицањем и плескањем. За овим колима ишао је генерал г. Божа Јанковић са мајором г. М. Прибићевићем и осталим члановима Народне Одбране.

Код двора на балкону се појавио Ђ. К. В. престолонаследник Александар, који је бурно поздрављен.

Поворка је тако ишла до Славије, а у путу су певачка друштва певала српску, хрватску и словеначку химну. Код Славије поворка се разишла.

После подне сва певачка друштва на разним местима у Београду давала су бесплатне концерте за народ. На Теразијама млади Соколци држали су јаван час, а народни гуслар Перуновић певао је народне песме. Теразијама се од масе света није могло пролазити.

Конкурс.

Општини града Тетова потребан је спреман и искусан лекар целокупног лекарства.

Позивају се сва лица, која имају услове и квалификације за ово место, а били би вољни примити се у службу општине града Тетова, да се са молбом и потврђеним документима обратите суду овом најдаље до 1 јула ов. год.

Плата је по одобреном буџету предвиђена годишње 4.000 динара са правом наплате визите од имућних болесника.

Оглашен за хајдука.

Решењем начелства среза дежевског округа рашког, оглашен је за хајдука Јусуф Манковић Радетинац, родом из Радетина у Црној Гори, који је починио неколико злочинних дела и није се хтео предати властима.

Трке у Топчидеру.

Идући тркачки састанак биће у Топчидеру на Петровдан. На овим тркама биће дерби трогодаца.

Трговина, Привреда, Финансије.

Продаја јуница Сименталске расе. На дан 24 овог месеца продавање се у Добричеву код Ђуприје 16 комада

јуница чисте Сименталске расе, које је Министарство Народне Привреде набавило у Швајцарској.

Почетна је цена за лицитацију 500 динара па на више. Купац се обвезује да ће купљено грло држати за приплод пет година. У противноме накнадиће држави разлику до 1084 динара, колико просечно стаје једна јуница на месту где је купљена.

Службен извештај о стању усева у Босни и Херцеговини.

Сарајевски „Народ“ доноси: Време је у овој периоди извешћивања било до конца друге трећине месеца променљиво и понајвише хладно.

Особитих елементарних штета није било, једино се јавило, да су се у великој мјери појавили скакавци у неким крајевима котара љубушког. Такођер се је на много места установило закоровљено тла.

Озими су усеви уопште добри.

Пшеница се добро закоренила и већином је пракласала, а тако исто и ражеви усеви, који лепо изгледају.

Стање репице, која се засејала на сразмерно малој површини, јест осредње и још боље.

Сетва је јарих житних усева довршена, те су усеви поради касног засејавања нешто заостали у своме расту.

Јечам и зоб су здрави и ако је хладно време те су јари усеви бољи од катних. Стање је ових обију жита осредње и још боље.

Сетва кукуруза је довршена и местимице је започело прво окопавање. Рани је кукуруз у вишим положајима нешто страдао од јутарњих мразова; усјеви су такођер јако закоровљени. Кромпири су такођер потерали, те изгледају здрави: у топлијим се положајима већ огрћу, иначе окопавају. Шетерна се репа већим делом касно засејала. Она је додуше добро избила, али је због касне сетве и хладна времена у развиту још заостала и врло је затрављена; са окопавањем се је већ започело.

Пресађивање је дувана довршено и биљке су добро развијене. Детелина је веома бујна.

Долинске су и брдске ливаде зарасле густом и бујном травом, те изгледа да ће бити обилна кошња. Пашњаци у долинама и средњим положајима пружају говечету обилне хране, док су планински пашњаци поради недовољне топлоте у развиту још заостали. Отхрањивање домаћих животиња знатно се је поправило. Од метиљавости страдају још увек животиње, али се та болест већ знатно умањила, те је све већма понестаје.

Изгледи су од природа воћа по до садањем стању опште повољни.

Заметак је плода од шљива у низинама северне Босне ослабо средњи, а у осталом делу земље веома обилан и здрав.

Код јабука и крушака може се означити природ попречно осредњи, а код ораха, трешања и кајсија веома добар.

Местимице се чују тужбе, да су се појавили велики воћни штетници.

Стање је винограда у Херцеговини веома повољно. У Босни је лозе деломично оштетио мраз, те се због тога може узети да ће мањак у берби нашати око 25 од сто.

РАЗНО

Заставе по Сарајеву.

Под тим насловом доноси „Српска Ријеч“ ово:

Када би данас случајно који странац забасео у Сарајево, он би потпуно изгубио главу у овом шаренилу и разноликости застава. Таман би помислио да је свака јавна зграда холандеска

комисија у Скадру. У овом истицању има много пикантерије а још више наравоученија. Муслимани н. пр. истичу све могуће заставе (чак и мађарске и „босанске“) само не српске и хрватске. Неки Срби мисле још увијек да морају поред српске истакнути и црно-жуту заставу... Г. Др. Мандић, замјеник зем. поглавара, мисли да не смије истакнути на својој кући хрватску заставу, па истиче само црно-жуту. Домаћи Јевреји истичу све заставе (хабсбуршку, „босанску“, мађарску, аустријску) само не српске. Часни изузетак направила је банка „Славија“, која је на својој палати истакла само српску и хрватску заставу. Тако треба. Неке приватне муслиманске куће истичу само заставу отоманске царевине (зелену с полумјесецом). Ево, свашта код нас, ко на вашару, а најмање наших народних застава, којима једино има смисла и мјеста“.

Последња наредба Фрање Фердинанда.

После свршених маневри, сад већ пок. престолонаследник Фрања Фердинанд издао је наредбу на самом терену, „на вису, хиљаду корака удаљеном северно од Одака“, којом је похвалио одлично држање трупа, обрисујући, да ће о „сјајном успеху“ и цару реферисати чим стигне у Беч. Али, ето, судба је хтела, да га смрт омете у тој намери. То је оно по српској пословици: „Ум за морем, а смрт за вратом“.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Пресбирора)

Кронштатт, 14. јуна. — Цар, царица велика кнегиња и чланови царске породице стигли су на јахти „Александра“ у Кронштатску луку. Њихова величанства ручала су на адмиралској лађи енглеске ескадре, која је овде укотвљена. Енглески амбасадор присуствовао је ручку. После ручка њихова величанства обишла су једну другу енглеску крстарицу.

Брно, 15. јуна. — Отказане су гимнастичке светковине у којима учествују српски Соколови, а исто тако неће бити ни немачких контра-манifestација.

Страна тржишта

Памук.

Бремен, 14 јуна. Упланд локо Мидлинг 69—. (Стално)

Ливерпул, 14. јуна. (Месно тржиште) Дневни промет 3.000 бала. Терминско тржиште мирно.

Александрија, 14. јуна. Египетски памук (Фули Гуд Фаир) за јули 17'23 таларна, за новембар 18'06 таларна, за јануар 18'10 таларна, за март 18'16 таларна, Довоз 1000 кантара.

Кафа.

Трип, 14. јуна. (Закључак) Сантос Гуд Авераж, мирно за септембар к. 56—, за децембар к. 57—, за март к. 58'25, за мај к. 59—. Рио Гуд за септембар к. — за децембар к. — и март и мај 59'50

Шећер.

Праг, 14. јуна. — Из Аусига стара роба к. 20'90. нова к. 21'50.

Хамбург, 14. јуна. — (Закључак) Силов шећер мирно.

Будимпешта, 12. јуна.

филијала Српске Банке

Посао у гошњој роби: Продато је данас око 12.000 мтц. шенице са 5 филера скупљом цен. Раж, оvas и кукуруз непромењен.

Данашњи довоз и извоз овд. пијаце

	довоз	извоз
Пшеница	40081	554
Раж	—	1309
Јечам	304	—
Зоб	3802	4203
Кукуруз	28297	8529
Брашно	—	14239
Мекиње	100	2538

Прогноза: Очекује се непромењено време, местимице киша.

Термини:

Услед угодног времена и јефтине американке цене, све терминске цене ниже отпочеле, при крају посла терминска шеница привукла на данашњу нижу званичну таксанију износа шенице на овогочишње жетве. Склопљени закључци:

Октобар шеница 1914 К 12'76-12'74 12'82-12'85 — — —, април пшен. 1915. К 12'90-12'86-12'96-12'99 — — — — Октобар раж 1914. К 9'18-9'26 — — — Октобар зоб 1914 К 7'53-7'52-7'55; јули кукуруз 1914. К 7'33-7'32-7'36-7'38; авг. кукуруз 1914. К 7'54-7'53-7'55-7'57. Мај кукуруз 1915. К 7'24-7'25-

Закључак

У 1 сат после подне —

Пшеница за окт. 1914 г.	12'82	—	12'83
„	апр. 1915	„	13'96 — 13'97
Раж	окт. 1914	„	9'23 — 9'24
Зоб	окт. 1914	„	7'59 — 7'60
Кукуруз	јули 1914	„	7'33 — 7'34
„	авг. 1914	„	7'53 — 7'54
„	мај. 1915	„	7'31 — 7'32

Домаћа тржишта

ПРОИЗВОДИ

Смедерево, 13 јуна (Општински суд)

	од		до	
	д.	п.	д.	п.
Пшенице	16	—	17	50
Кукуруз у зрну	10	—	12	60
„ у клипу	—	—	—	—
Јечма	—	—	—	—
Овса	—	—	—	—
Ражи	—	—	—	—
Пасуља бела	—	—	13	—
„ жута	—	—	—	—
Лука	—	40	—	80
Кромпира	—	—	—	30
Купуса	—	—	—	10
Грожђа свежег	—	—	—	—
Јабучка	—	—	—	—
Крушака	—	—	—	—
Масла топљена	—	—	—	—
Кајмака	—	—	—	—
Сира	—	90	—	40
Сланине суве	—	—	—	1 60
Маси	—	—	—	1 60
Ораха	—	—	—	—
Меда	—	1 20	—	2 —
Воска	—	—	—	5 —
Лоја топљеног	—	1 20	—	1 60
Пекмеца	—	—	—	—
Шљива сувих	—	—	—	—
Виња бела	—	60	—	1 —
„ црна	—	60	—	1 —
Ракије меке	—	60	—	1 20
„ љуте	—	1 50	—	2 50
Сена	—	4 —	—	6 —
Кожа овчјих пар	—	—	—	—
„ козјих	—	—	—	—
„ јагњетних	—	1 20	—	2 40
„ јарењих	—	1 60	—	2 40
Вуне пране	—	—	—	4 —
„ непране	—	—	—	1 50
Конопље	—	—	—	—
Јаја 100 ком.	—	5 —	—	6 —
Пилића 1 пар	—	1 20	—	3 —
Пловака	—	1 20	—	3 —
Гусака	—	1 60	—	3 —
Ђурака	—	—	—	—
Месо говеђе	—	—	—	1 20
„ овче	—	—	—	—
„ свињско	—	—	—	1 20
Говеда ж. м.	—	55 —	—	60 —
Свиње	—	75 —	—	80 —
Слама	—	—	—	—

На овдашњу пијацу сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.



Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 16. јуна 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ	КУРС					
	ЗА СРЕСРО			ЗА ЗЛАТО		
	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖИЊА	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖИЊА
ЗЛАТНИК ДИН. 20						
Златник од 20 дин. највиши						
Златник од 20 дин. најнижи						
Златник од 20 дин. средњи						
авг. сеп. о. г. п. и. у	20.43	20.44	20.42			
РАЗНЕ МОНЕТЕ						
Круне највиши	106.35					
Круне најнижи	106.225					
Круне средњи	106.30	106.35	106.30			
Круне за сутра						
Круне злато						
Марке немачке						
Фунте енглеске						
Турске лире						
Француске новчанице						
ДЕВИЗЕ						
ЧЕКОВИ И МЕНИЦЕ						
Беч по виђењу	106.35	106.35	106.30			
8 дана						
Пешта по виђењу	106.30	106.35	106.30			
8 дана						
Трет 8 дана						
Париз по виђењу	102.05	102.10	102.			
Лондон по виђењу						
Берлин по виђењу						

	ПРОДА-ТО ПО	ПОНУ-ДА ПО	ТРАЖИ-ЊА ПО		ПРОДА-ТО ПО	ПОНУ-ДА ПО	ТРАЖИ-ЊА ПО
Хартије од вредности				Задруге:			
Срп. Држ. хартије				Аранђеловачке Задруге			
Лутриј. 20% лозови с. ж.	120	117		Ваљевске Задруге			85
6. ж.	110	107		Врањске Задруге			
Дунав. лоз. лозови с. ж.	80	28		Драгачевске Задруге			
6. ж.				Зајечарске			90
Рента 40% од 1895. с. ж.				Јасеничке			
6. ж.				Копачичке			
Фонд. 50% залога у зл.	99	97		Космајска, Сопот			
41/20% зал. 1910 у зл.				Крушевачке			165
Фонд 41/20% обл. Ком.				Књажевачка I коло	55	53	
Зајам од 1911. године				II	55	53	
Монопол. 50% 1902. год.				Младеновачке			
Рента 41/20% 1906 са ж.				Нишке за међ. пом. и шт.			
6. ж.				Нишке Српско-Јеврејске			
1909 са ж.				Обреновачке Задруге			
6. ж.				Окр. Задруге, Јазаревац			
				Пожаревачке I коло			130
				Пожаревачке II коло	120		
Акције Новчаних Завода				Прокупачка I коло			
у Београду:				II и III			
Емисионе банке				Ресавске Задруге			80
Прив. Народне Банке		1420		Рудничке			
Банке:				Смедеревске Задруге			90
Београдске Банке				Топличке Зал. I и II коло			
Београд. банке Меркур				III коло			
Прометне Банке				Чачанске Задруге			
Трговачке Банке							
Грађанске Банке	105	100		Штедионице:			
Саобраћајне Банке				Александар. Штедионице			
Колонијалне Банке				Ваљевске	200		
Есконтне				Варваринске			
Заложне				Врањ. Акц. Штедионице			
Заватл. Кредитне Банке				Јагодинске I коло			130
Извозне	141	137		II			
Месарске				Књажевач. Штедионице			
Н. Бошковића акц. друш.				Краљ. Акц.			
Опш. Прив. Банке акције				Младен. Трг.			
Врачарске заложне				Моравске	70	50	
Савске	80	85	75	Наталиничке			
Грађ. Банке				Нишке акц. I коло			
Дунавске Банке				Нишке акц. II коло			
Српске Централне Банке				Обреновачке			
Дунав. Кредитног Завода	38	40	36	Пожаревачке			112
Задруге:				Рачанске I коло			180
Акције: Београд. Задруге				Ресавска I коло			110
Врач. Задруге I и II коло				Ресавске II.			
Палилулске Задруге				Ужичке Грађанске			
Штедионице:				Ђуприске I коло			
Акције:				Ђуприске II коло			
Врачарске Штедионице				Чачанске			
Грађанске Штедионице				Удружења:			
Палилулске Штедионице				Трстеничко Удружење			
Трговачке Штедионице				Кредитни заводи:			
У унутрашњости				Крагујевачки			
Банке:				Разно:			
Акције:				Бродар. Друш. акц. 60%		153	125
Бољев. Привр. Банке				Грађевинарске			
Јагод. Банке I и II коло				Зајечар. инд. удр. П. Пив.			
Ваљев. Трговачке Банке	125	120		Кланично Друштво			
Краг. Трговачке Банке				Акц. Кожарске Задруге			
Крушевачке I и II коло				Летњик. акц. друш. I. к.			
Младеновачке Банке				Лозови Црвеног Крста			
Млад. Трг. Кредит. Банке				Првог акционар. млина			
Градиштанске				Рањска фабрика цемента			
Нишке Трговачке Банке I				Срп. Акц. Др. за Ек. шума			
Окружне нишке Банке	115	105		Српска Фабрика Стакла			
Пожаревачке Трг. Банке				Угљени руд. „Стубица“			
Прокупачке I коло				Ужич. А. Тк. Рад. I коло			
II				Матаруга			
Рачанске							
Тимочке, Зајечар							
Тимочке Банке II коло							
Шумад Банке, Палајка							

СТРАНЕ БЕРЗЕ

НАРОЧИТИ ДНЕВНИ ТЕЛЕГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈИ БЕОГРАДСКОЈ ВЕРЗИ

Беч, 14. јуна 1914 г.	Српска 4 од сто рента од 1895 г.	65.50
Лондон	Монопол 4 и по од сто	70.07
Берлин	Париз, 1914 г.	
Париз	2 од сто лутриски лоз	
Златник од 20 д.	4 од сто рента од 1895	81.95
2 од сто лутриски лоз	Монопол. 5 од сто	482
Дунавски лоз	4 и по од сто од 1906	423
	4 и по од сто од 1909	420
Берлин, јуна 1914г	Обвезнице Управе Фонда	
Златник 20 динара	5 од ето зајам 1913 г. г	90.20

Београдској Верзи потребан је привремени **млађи чиновник.**
1192 2-2

Помоћник млађи са добрим препорукама, потребан је колонијално-деликатеској радњи **Живана Тодоровића**
Краљ. Срп. Двор. Лиферанта Београд
1185 3-6

Копачичка Привредна Задруга У БРУСУ

отвара упис II кола својих акција, које се састоји из 1000 комада по Дин. 100— сребра

Дин. 100.000.— у сребру

При упису полаже се од сваке акције по дин. 10.— на име уплате а остаток по дин. 1.— недељно.

Упис се врши у стању Задругином од 1. јула 1914. г. сваког радног дана.

УПРАВА

НАЈБОЉЕ

ПАНЦЕР-КАСЕ

„SCHNIZER“



ОСНОВАНА
1872.
НАГРАЂЕНА
ЗЛАТНИМ
МЕДАЉАМА
И
ПОВЕЉАМА

ЛИФЕРАНТ
НАЈВЕЋИХ
НОВЧАНИХ
ЗАВОДА.
У УПОТРЕБИ
29754
КАСА

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ КОД
ТОМЕ Ј. ЛАЗАРЕВИЋА
БЕОГРАД-САВА

Удружене највеће Америк. Фабрике аутомобила

Litte Motor Co. Flint Mich Republic Motor Co. New-Jork
Chevrolet Motor Co. Detroit Mich

Дале су у овој 1914. години најусавршенији, најпрактичнији последњи модел Американих Аутомобила

Chevrolet



Badi Grand

Није потребно објашњавати да су Американски Аутомобили данас тако усавршени, да им ниједна европска фабрика не може конкурисати, и да су за данас Американски Аутомобили првокласни стога и бриљирају у сваком погледу испред свију европских фабрика.

CHEVROLET-АУТОМОБИЛ је типа „Торпеда“ за пет седишта, отворен са американим кровом који у случају рђавог времена, потпуно затвара цела кола.

БЛОК МОТОР са 4 цилиндера код затворених вентила достиже јачину до 37 P. S. (коњских снага) са 3 брзине, највећа брзина 70 километара на сат.

КАРБОРАТОР (фергазеп) уз чувене фабрике „Zenith“.

ЕЛЕКТРИЧНО ОСВЕТЉЕЊЕ са својом динамом и акумулатором који се сам аутоматски пуни.

КРЕТАЊЕ Аутомобила аутоматско (без курбља) само притиском дугмета.

ПОТРОШЊА бензина најмање 12—15 литара на 100 километара. Сви су апарати и шалтери на видном месту врло близу шофера. Руковање врло лако и сигурно.

За тешке терене, и велике успоне „CHEVROLET“ је од неоцењиве вредности за наше прилике, јер је моторна снага аутоматски тако прикупљена да не постоји успон који аутомобил не би са највећом лакоћом прешао.

ИЛУСТРАЦИЈЕ на захтев шаљемо бесплатно.

„CHEVROLET“ се може видети свакодневно у нашој електротехничкој радњи.

CHEVROLET MOTOR COMPANY OT NEW-JORK I N. C.
Генерални Заступници за Србију
Нанка и Вуковић, Београд-Теразије
1102 6-10

Свестан рад води напретку.

Ко купује тај и добија.

ИЗВЕШТАЈ

великих добитака на срећкама Класне Лутрије 45. кола продате из наше радње

Број 16805 згодитак 50.000 динара

Бр. 7450	Дин. 40.000	Бр. 10240	Дин. 2500	Бр. 4706	Дин. 1000	Бр. 15960	Дин. 1000
" 20406	" 35.000	" 1891	" 2000	" 4748	" 1000	" 16278	" 1000
" 957	" 15.000	" 4803	" 2000	" 4837	" 1000	" 16579	" 1000
" 27426	" 12.000	" 5157	" 2000	" 4883	" 1000	" 16840	" 1000
" 2167	" 10.000	" 5526	" 2000	" 4902	" 1000	" 18799	" 1000
" 11093	" 10.000	" 7114	" 2000	" 4938	" 1000	" 17189	" 1000
" 15226	" 10.000	" 11002	" 2000	" 5128	" 1000	" 18859	" 1000
" 20446	" 10.000	" 12931	" 2000	" 5590	" 1000	" 19786	" 1000
" 5557	" 8.000	" 14714	" 2000	" 5591	" 1000	" 20551	" 1000
" 4832	" 5.000	" 17193	" 2000	" 6601	" 1000	" 20570	" 1000
" 10801	" 5.000	" 22105	" 2000	" 6651	" 1000	" 21570	" 1000
" 12278	" 5.000	" 22578	" 2000	" 7170	" 1000	" 22435	" 1000
" 13314	" 5.000	" 25585	" 2000	" 7173	" 1000	" 22459	" 1000
" 15545	" 5.000	" 25753	" 2000	" 7177	" 1000	" 23413	" 1000
" 15768	" 5.000	" 25787	" 2000	" 9227	" 1000	" 23450	" 1000
" 23625	" 5.000	" 27102	" 2000	" 9250	" 1000	" 23667	" 1000
" 24107	" 5.000	" 28686	" 2000	" 9273	" 1000	" 23864	" 1000
" 6660	" 4.000	" 29216	" 2000	" 9980	" 1000	" 24102	" 1000
" 23823	" 3.000	" 480	" 1500	" 10213	" 1000	" 24548	" 1000
		" 1699	" 1500	" 11126	" 1000	" 24875	" 1000
		" 5000	" 1500	" 11130	" 1000	" 25271	" 1000
		" 10220	" 1500	" 12126	" 1000	" 25561	" 1000
		" 23	" 1000	" 12228	" 1000	" 26347	" 1000
		" 1867	" 1000	" 13353	" 1000	" 26555	" 1000
		" 2102	" 1000	" 13387	" 1000	" 27102	" 1000
		" 2439	" 1000	" 13518	" 1000	" 27401	" 1000
		" 3195	" 1000	" 13630	" 1000	" 28543	" 1000
		" 3440	" 1000	" 14477	" 1000	" 28557	" 1000
		" 4455	" 1000	" 15071	" 1000	" 28681	" 1000
		" 4491	" 1000	" 15958	" 1000	" 28828	" 1000
						" 29901	" 1000

и масу згодитака по 700, 600, 500, 300 и т. д.

Срећке нове за I класу 46-ог кола којима је вучење 4. јула 1914. г. готове су и могу се исте у целима, половинама, четвртинама и осминама добити — купити у нашој радњи све до дана вучења. Цена је срећкама за I класу $\frac{1}{4}$ дин. 24, $\frac{1}{2}$ дин. 12, $\frac{3}{4}$ дин. 6, $\frac{1}{8}$ дин. 3 — у сребру.

Срећке Класне Лутрије, шаљемо на све стране света, поштом о нашем трошку, а по вучењу сваке класе играчима бесплатно шаљемо званичну листу.

Налози се извршују по пријему уплате одмах — исгу их европских држава најлакше је слати пошт. упутницом а из Америке у папирним доларима препорученим писмом.

Препоручујемо п. играчима, да не купују срећке од непознатих лица по кафанама, нити од оних продаваца, који у срећном случају са новцем трче за играчем ради поделе добитка или што већег свог ћара уцењујући играча при исплати.

Срећке Класне Лутрије треба стално куповати — поручивати у солидним радњама.

Наша радња бави се искључиво продајом срећкама на више и мање. Све лутријске послове обавља најсолидније према правилима и наређењима Класне Лутрије. Извучене срећке, купљене у нашој радњи — играчима исплаћујемо пре рока без икаквог шконта — срећне случајеве чувамо у тајности. Новац — ради уцене и исплате не носимо никоме сваког играча који добије Премију — или други већи добитак — известио писмом и пошљемо му званичну листу. — Играчу стоји на расположењу новац кад хоће да подигне. Правилима Лутрије, забрањено је срећке натурати играчима стога наша радња никоме срећке не шаље док их купац не пошаље. Молимо п. играче да се за куповину срећкама изволе нашој радњи обраћати.

1205 1—3

С поштовањем Колаковић и Здравковић, овл. прод. срећкама, Београд

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци даосигурају знатан капитал или мираз. 1115 14—

Хотел-Пансион и велико морско купалиште „Јадран“ СУШАК-РИЈЕКА (FIUME)

Интерурбан Телефон 214. Брзојави: Јадран, Сушак. 50 модерно уређених соба за странце. Изврсна домаћа кујна. Красан положај с погледом на Кварнер. Морске и сунчане купели на жалу, 400 кабина. Летња и зимска сезона. Властита електрична расвета. Аутобус на сваки влак ријечног коловоза. Цене умерене. Упутства даје Управа купалишта „Јадран“, (Сушак-Ријека (Fiume)). 1151 4—28

ЧЕЛИКА ЕНГЛЕСКОГ

на 8 углова за камењарске радове доброг и по јевтиној цени.

ТРЕГЕРА ГРЕДА ГВОЗДЕНИХ

ОКОВА ЗА ГРАЂЕВИНЕ

и остале грађевинске робе по умереној цени има на стоваришту

ГВОЖЂАРСКА РАДЊА

Пауновић и Миленковић

БЕОГРАД, Палата Београдске Задруге, САВА

Телефон 1113.

963 12—

Саобраћајна Банка

у сопственој кући. — Балканска ул. 36. — Телефон 295.

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ

прима под најповољнијим условима и плаћа камате 6% чистих. По погодби камату исплаћује улагачима: месечно, тромесечно, полугодишње и годишње. Уложене суме враћа улагачима и без отказа. 608 19—20

СВАКОВРСНУ ХРАСТОВУ ГРАЂУ

ИМА НА ПРОДАЈУ

ОПШТА ПРИВРЕДНА БАНКА у Београду

Нарочито препоручује свој велики лагер хрстовог паркета, хрстових притака, виноградског коља, сувих хрстових окрајчених и некрајчених дасака разних димензија, греда и другу хрстову грађу.

Грађа је сложена на банчином плацу преко пута кафане „Јасеница“ на Дунавском кеју. 1197 2—15

Индустријалци!

Противу скречавања у парним котловима, употребите само нови енглески проналазак



кога су досада са успехом употребили следећи: Краљевско Српске Државне Железнице, Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво, Фабрика Жижича, И. Бајлони и Синови, Фабрика Трикотаже М. Јечменица и Комп., Парно Купатило Крсмановића, Индустриско Удружење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер, Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка, Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Андре Николића и Комп., Обреновац.

Може се непосредно из фабрике у Манчестру преко нас поручити а и у нашем стоваришту добити.

Прспекте шаљемо на захтев.

Заступници:

ВИТОМИР СИМИЋ И КОМП. — БЕОГРАД

975 13 20

Топличка Задруга

за штедњу и кредит у Прокупљу

исплаћује купоне својих акција за г. 1913. и то: за купон I и II кола са по Дин. 4.20 } сребро
" " III " " " " 4.— }
" " IV " " " " 3.— }

Уједно позива овим своје акционаре I, II и III кола, да са купоном за 1913. год. пошаљу и талон са сваке акције за који ће добити нов талон са припадајућим купонима.

Прокупље, 5. јуна 1914. г.

1166 3—3

УПРАВА

ЛА-РИСИН КАПСУЛЕ

ЗАКОНОМ ЗАШТИЂЕНО

излечи за осам дана капавац (трипер) и сваку појаву

МУШКИХ И ЖЕНСКИХ БОЛЕСТИ

за желудац сасвим нешкодљиво

Ове су капсуле сасвим угодније и практичније за узимање него слични лекови из иностранства. Дејство ће вас зачудити. Прво-класна стручна признања. Ево једног:

„Радо се одзивам вашем позиву да изјавим, да сам на више стотина болесника опробао Ла-рисин капсуле и уверио сам се у њихово изврсно дејство код гонорое (шурење), болести у бубрезима, бешики и мокр.ној цеви. После најсавесније експериментације и увек задовољавајућег успеха највише ми је препоручујем овај лек.“

Paris

M. Robert

ЈЕДНА КУТИЈА СТАЈЕ 3 и по ДИНАРА.

Из унутрашњости треба послати 3-80 динара унапред на адресу: Дрогерија „Гуслар“ Београд, па ћете добити препоручено.

Таксене марке не примамо.

ДЕПО ЗА СРБИЈУ ЈЕДИНО

Дрогерија „ГУСЛАР“, Београд

1112 7—30

Мој мили и непрежаљени муж

† ДУШАН Ј. ДОДИЋ

ТРГОВАЦ

умро је 21. маја ове године у пуној снази свога живота — намучен и испијен тешком болести.

Окружен породицом и пријатељима његови остаци предати су земљи 22. маја у Свилајцу.

Уцвељена за губитком свога доброг мужа осећам дужност, да се топло захвалим свима познаницима и пријатељима који су још за живота Душанова посегали указивали своје пријатељске пажње.

Исто тако дугујем искрену и дубоку захвалност целом грађанству, које је суделовало при погребу. Нека је топла захвалност: г. г. Чедомиру Протићу учитељу, Жики Д. Костићу пред. општине, Николи Ђурици наставнику гимназије, који су се својом топлим речи опростили над одром пок. Душана — у име своје и културних установа којима је пок. Душан припадао.

Нека је топла захвалност: господи свештеницима, који су из почасти учествовали при опелу.

Не мању захвалност дугујем управном одбору Ресавске Банке, чији је председник био пок. Душан на особитој указаној пажњи према пок. Душану, кога су уписали поред осталог за добротвора извесних културних установа у Свилајцу.

Наставницима оvd. гимназије који су са њацима присуствовали погребу, нека је искрена хвала; њихова пажња, особито је блажила мој бол у овој жалости.

Певачкој дружини „Поклич“ и свима осталима нека је вечна хвала на пажњи коју су указали пок. Душану.

Моје ојађено срце осећало је утехе у оволикој пажњи.

Свилајнац, 5. јуна 1914. г.

1195 2—3

Неутешна супруга Нада.

ОГЛАС

Пословним пријатељима бивше фирме **Самуела Х. Коена** јављамо, да смо исту извршили 9. јуна ов. г. и да ћемо исту са свима примањима и давањима под нашом фирмом која постоји од 1900 године, продужити.

Витомир Симић и Комп.
Београд
1208 1—6

ГОСПОЏИЦА

која влада немачким језиком, марљива и савесна тражи занимања у неком бироу или као директриса у некој фабрици.

Оферте слати преко уредништва овог листа.
1181 1—1

Бакалска радња

Примио би бољу бакалску радњу, ко такву има нека се обрати писмено уредништву под „Миловановић“.

1174 3—3

РАДЊА ИЛИЈЕ ЈОСИМОВИЋА У ЛОЗНИЦИ

има на стоваришту 6000 комада динамита, продаје кутију од 30 комада за 15 динара.

Кома треба нека се обрати фирми.
1199 2—10

КА ПИСЛЕ

За флаше беле и у боји све величине. **Запушача** од јагњезде све величине како за флаше тако за балоне и буррад. **Флаше — стакла** за коњак, вина, ракије и остало пиће у величини од 01, 02, 03, 04, 05, 07 и 1 литара

Продаје по умереној цени

Колонијална радња

Ђорђа Гавриловића
865 БЕОГРАД 8—10

БАНКАРСКА РАДЊА ЛЕОНА КАБИЛИЈО

Београд, Кнез Мих. 38. купује акције Извозне Банке I и II коло и плаћа добру цену.

Тако исто купује и продаје акције разних завода у Краљевини Србији.

Иста радња врши размену сваковрсне монете по дневном курсу.
688 20—20

ЖОЛИ Важно за ДАМЕ

Вечите лепа и млада биће свака дама која се умива

„Jolly“ сапуном

Средство за леготу првог степена. Употребом овог сапуна постиже се више него ма којим кремом; јер „Jolly“ сапун дејствује на лице боље него сви кремове, а садржи у себи и пудера, лечи пеге и лшаје и одржава вечиту нежност коже.

Употребљавају га у целом свету прве четине.

Цена је једној кутији са упутством за употребу 1.— динар.

Искључиву продају за Србију има

Петар Петровић и Веловић
Београд

Препродавцима знатан радат.
159 62—

РОЛЕТНЕ ЧЕЛИЧНЕ „ПАТЕНТ“

за врата од најбољег материјала.

Искључива продаја за Србију код

Томића и Стојадиновића
гвожђарска трговина
Београд — Телефон 817
711 39—50

ЗЕМАЉСКОЈ БАНЦИ БЕОГРАД

потребна су **2 чиновника** за благајничко одељење.

Првенствено право имаће они који имају праксу ликвидатора.

Ступити могу одмах.

Понуде са документима слати Банци, или се лично обратити.

1186 3—3



Панама и друге сламне шешире чистите само са Штробином „Strobin“

Сваки шешир мора бити за 3 минута као нов, бео без икакве штете по сламу и форму. При куловини строго пазите на име „Strobin“.

Садржина једног пакета „Strobin“ довољна је за чишћење два шешира. Пакет 0-35 дин. Добија се у свима бољим галантериским и бакалским радњама као и апотекама. Препродавцима велики радат.

Главна продаја за Србију у радњи

Живана Тодоровића

Краљ. Срп. Двор. лиферанта
Београд - Теразије - Тел. 417.
785 27—60

УДРУЖЕНЕ ФАБРИКЕ СИЈАЛИЦЕ И ЕЛЕКТРИКЕ А. Д.
Уједињ. код Будимпеште



израђује шпарајуће сијалице „Тунсграм“ са металном жицом и 1/2 ват лампе преко 60.000 комада дневно, као и апарате и сав материјал за телефоне.

Заступник: **Јулијус Бем**, Телефон 20—35.
Београд — Сава.
821 14—50

„Терапија“

Модерно сазидан санаторијум за физикално дијетално лечење у Врњачкој Бањи. почиње овогодишњу сезону од 15. маја

Санаторијум се налази на најлепшем месту Бање на „Слатини“ окружен шумом и парком, одвојен од пращине и ларме. Санаторијум има 24 елегантно намештених соба са свима удобностима, велику салу за ручавање и забаву, два одељења за хидро-терапију и масажу, три одељења за инхалацију, каде за купање у обичној и минералној води и одељење за електризирање.

Сем пансионера у санаторијум ће се примати и сваки посетилац Врњачке Бање на лечење топлом, хладном и минералном водом хидротерапијом, масажом, електрицитетом, електричним купањем и инхалацијом, без обзира на стан и храну.

Санаторијум има своје сопствено електрично осветљење, фабрикацију леда, млекарник, парну перионицу и остале припадности.

Кујна је првокласна и строго дијететична. — **Цене су умерене.** За проспекте треба се обратити на адресу: „Терапија“, — **Врњачка Бања.**

1034 10—15

Трговачка и Поморска Агенција

Маргаритис и Комп. = Солун

РАДЊА СРПСКО-ГРЧКА

заступа чувене фабрике, друштва и куће из иностранства.

Предузима извоз и увоз српских и грчких производа. Набавља пароброде и једрењаче од сваке величине. Извршује сваковрсне пошиљке (експедиције) за целу Србију а из Србије за све земље.

Разашаље из Солуна у Србију вино у нарочите резервоар — вагоне те се оваквим транспортом уштеде бачве.

Послуга брза и тачна уз врло повољне увјете.

Адреса за брзојаве „Маргаритис“ Солун.
1202—30



Коларчеве Пивнице
1229 23—50

Радња се налази
Кнежев Споменик 3

Царинење увозне робе

Моје шпедитерско одељење врши све увозне експедиције брзо и тачно уз скромну награду за труд, исто располаже са најспремнијим снагама, нашта овим скрећем пажњу увозницима из унутрашњости Србије.

Радња се налази од 1. маја у мојој кући Босанска улица број 63. у близини железничке станице.

Телефон број 683.

Бео рад, маја 1914. год.

С поштовањем
Миљко Стојковић
комисионер и шпедитер
930 13—15

Продавцима Срећака

СРП. ДРЖ. КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ дајемо најповољније услове за продају **Марковић и Лукић, Београд**
1098 8—10

Хотел „ВОЈВОДИНА“

на углу Бранкове 35 и Поп-Лукине улице — **ВАРОШ КАПИЈА** —

извештава поштовану публику и путнике из унутрашњости Велике Србије да је исти реновиран и могу се добити преноћишта са новим постелема по дин. 1-50 и 2-— од кревета, Собе се састоје већином од једног и два кревета. Поред тога, има изврсну кујну, у и ван хотела, точи **Бајлонов „Првенац“**, оригинално **критско вино**, као и сва остала природна пића.

Услуга брза и тачна
1097 6—6

Хотел „Национал“, Београд

до Калимегданског парка и велики степени има најчистију постељу (собе) за преноиште путника, са врло скромном ценом са по један, два и три кревета.

Точи најбоље Бајлоново пиво у чашама и флашама.

Вино српско и страно одличног квалитета. Кујна домаћа одлична са врло повољном ценом.

Препоручује посетиоцима Београда.

закупац хотела **МИЛАН А. РИСТИЋ**
842 15—30

Хотел Европа, Беч

II Bez. Asperubrückengasse 2.

Потпуно нов реновиран хотел са свим комфортом.

Одличан ресторан. Јевтине цене.

!! Овде се састају сви Срби !!
934 17—20

Заступништво за Краљ. Србију (старе границе).

Рудолфа Сака из Плагвица

чувене фабрике плугова има и продаје на мање и више

Индустриска Банка А. Д., Београд-Сава
ТЕЛЕФОН БР. 391.
813 15—15

Бања Хал у Гор. Аустрији

Јодно купатило I реда

Најстарији и најлековитији јодни извори у Европи: Лечи: женске болести, ексудате хронична запаљења, артерију склерозу, гихт, реуму, скрофуле, сифилис добијен у наслеђе као и његове последичне болести итд. Проспекте шаље бесплатно.

Direction der Landes Kuranstalten, in Bad Hall. Санаторијум Dr од Герстела, отворен је и зими.
659 10—10

Продаје се

Једна парна вршалица од 6 коњских снага, са дрешом и осталим прибором, у врло добром стању;

Један филдинг. мотор американски од 7 1/2 коњских снага, потпуно нов, још неупотребљен;

Једна стабилна машина од 12 коњских снага, са два цилиндра, систем „Цвилгел“, у добром стању.

Услови су за купце врло повољни. Обратити се **ДУНАВСКОЈ БАНЦИ**, Краља Петра улица бр. 47. Телефон бр. 147.
1139 5—6

Најусавршенија справа за умножавање рукописа

„ОПАЛОГРАФ“

РУЧНА ЛИТОГРАФИЈА

ГЕНЕРАЛНА ПРОДАЈА ЗА СРБИЈУ ТРГОВИНА ХАРТИЈА И ПИСАЊЕГ МАТЕРИЈАЛА

Маричић и Јанковић, Београд

Палата Прометне Банке

Најважнија својства ОПАЛОГРАФА јесу:
1. Просто, спретно и брзо руковање.
2. Рукопис руком писан или на писахој машини може се небројно пута после већ учињене употребе умножавати.

3. Пренесен рукопис на плочи даје безбројно много лепих отисака, и рад на вађењу отисака може се прекидати и сутра или доцније наставити.

4. По брзини и чистоти извађених отисака ниједна справа не може је никад стићи.

5. Врло економан јер ОПАЛОГРАФ не троши никакав материјал осим две хемиски справљене течности, које се врло споро троше и мастило а код рукописа писаће машине чак и мастило отпада, те према томе најрентабилнији је.

6. ОПАЛОГРАФ је солидне израде и никако није изложен квару.

7. Коректуре рукописа могу да се врше на самој плочи, што ту особину нема ни један апарат. Ценовник са упутством шаљемо на захтев бесплатно.
1067 8—